

HRVATSKA RIEČ

Pređplatna ciena: na godinu K 12. — Za po godine K 6. — Za Šibenik na godinu donasjanjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12. — Više poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i uzlativo u Šibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasi tiskaju se po 15 para peti redak ili po pogodbi. — Priobčena pisma i zahvale tiskaju se po 20 para po peti redak. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Glavna godišnja skupština stranke prava.

U smislu pravilnika stranke i u sporazumu sa upravom, sazivljem glavnu godišnju skupštinu stranke prava sa slijedećim dnevnim redom:

1. Izvještaj o političkom položaju i o radu stranke;

2. unutarnja pitanja stranke; konstituisanje vieća; razprava o pravilniku i resolucije o istomu;

3. eventualija.
Skupština će se držati dne 11. rujna u Šibeniku u 9 sati prije podne.

U Zadru, 11. kolovoza 1910.
Predsjednik stranke prava:
Don Ivo Prodan.

Na skupštinu!

U „Hrvatskoj Kruni“ rečeno je, zašto je skupština stranke prava urečena na 11. o. mi, pak se čudimo prigovorima iznesenim tobože u ime zadarskog svećenstva u „Hrvatskom pravu“. Ako je tko htio potanjih obavijesti, mogao se osobno priprijeti kod predsjedništva stranke, pa bi bio vidio, da se umjestim razlozima ne može prigovarati, tim manje, što se istina ne može i ne smijem izdaleka podmećati ono, o čem nitko ni sanjao nije.

Mi držimo, da bi rečeni prigovaratelj mogao još učiniti, što do sada nije, a prigovaratelj neumjestno radi stvari, koje su već riješene, držimo da nije najbolje, jer same činjenice pobijaju sve takove prigovore.

Skupština stranke prava u Šibeniku biti će brojno posječena, biti će ona dokaz njezine snage, njezinog žilavog i uztrajnog rada, njezinog cvatućeg i bujnog života, te uređenih redova, pripravnih na svaku obranu i navalu. Bit će dokaz, da na stranku prava ima uređene svoje redove u svakom kraju ove pokrajine.

A i Šibenik će nastojati, da dostojno dočeka svoju braću i suborce.

Radi toga upozorujemo pojedine odbore, da se na vrijeme pobrinu, da dolazak skupštinaara u Šibenik bude izmedju 8 i 8 1/2 sati.

Isti odbori imali bi također barem 2 do 3 dana prije skupštine najaviti broj učestnika iz pojedinih krajeva, da se mjestni šibenski odbor uz mogne pobrinuti za sve nužno.

Napokon smo zamoljeni od izvjestitelja o 2. točki dnevnoga reda, da upozorimo ovim putem sve mjestne odbore po pokrajini, da se isti na vrijeme pobrinu za imena svih onih, koje bi se imalo predložiti u vieće stranke. Te predložene imale bi se po mogućnosti izbirati iz svih raznih mjesta dotičnog kraja ili kotara.

Na taj način bez dangube na skupštinu obavio bi se jedan od najvažnijih posala.

Svršavajući nemožemo, a da ne preporučimo svim otačbenicima neka uzastojte, da skup-

ština Stranke prava bude dostojan odraz njezine uzvišene zadace.

U ime: Bog i Hrvati!

Ex-koalicija.

Samu unutarnji sastav banovinske koalicije bio je takav, da nije hrvatskoj javnosti mogao biti poznat. Srednjom solidnog, dosljednog i uztrajnog političkog rada. Takova skupina, kakova je koalicija bila — u njoj: magjaroni, „slobodnomislić“, umjereni nagodbenjaci, pravaši, Srbi svake vrste te konačno i bezprogramni elementi — mogla je biti samo kratkotrajna pojava, kojoj je sudjeno bilo, da bude jednom od onih vječnih i bezkoračnih etapa hrvatske politike, kakovih na tucete možemo dosad izbrojiti, prelijevanja formacija, koja je imala utriputi put novi, srednjim i bistrim prilikama. To je moralo biti zadaća koalicije, jer samo tako bila bi, koliko — toliko, koristila obćoj stvari.

No, tko ma i površno proučava malogodišnju povijest koalicije — jer koalicija kao takova — u povijest spada — mogao se je uvjeriti, da se ona nije htjela zadovoljiti takovom ulogom. Njezina svrha nije bila politička napredak naroda, nego — ona ista samoj sebi. Ona je samu sebe postavila kao cilj svojih političkih. Ne načela, ne programi, nego položaj stvarne skupine ljudi, koji su svoje djelovanje „političko“ okretili! Takovih „politika“ nalazimo kod drugih naroda u onim momentima, kada je odgovornost spala na nizke grane, i kada su politički odnosi bili sinonim kaosa. Politika u njemačke birokracije u Rusiji, stambolovistička u Bugarskoj, Pašičevska u Srbiji, Njegos-Tomašević u Crnoj Gori — ako se i za ovu može govoriti o unutarnjoj politici — slične su u glavnom potezima onoj koalicije. Radi tog nepolitičkog cilja koalicija je morala doživiti sve ono, što ju je zadesilo. Bilo je i za nju momenta, kada je bila satjerana u tako uski klanac, iz kojeg ju je izvukla samo njezina puzavost i zmijska sposobnost provlačenja. Svakom tog puta ona bi za sobom, kao dio svoje političke priljage, ostavila po komadićak programa, po jedno načelo. Tim je ona došla do onog svojeg evolucionizma, koji službene novine svoje navijati diplomatskom riečju: „governamentalna“ stranka. Manjkala joj je samo neka jedinstvena i vanjske forme, koju je ban dr. Tomašić postavio kao uvjet svom suradivanju s njom. S početka koalicija, ili bolje skupine u njoj, imale su se tom zahtjevu, različitosti i razpravi, i u novinskih člancima o izvedivosti i o tom, dali je li promjena nužna ili nije. No dr. Tomašić je postavio ultimatum: Pokretaji i Srbovanovci prispjehovali su, poigrali se o tome. Hrvatske stranke njama, ali konačno popusile. U sriedu je u koaliciju stopiti će se u čelo vodstva pokretača i „pravaša“; do toga

„pravaša“ premalo na sastanku, tako da se konačna odluka odgodila na 6. rujna. Pokretaji pak rekoše, da treba još neka kulturna pitanja na čistac izvesti i očekivaju odluku „pravaša“. Da se uz mogne shvatiti objasnjujuća igrarija ovih otezanja, dovoljno je napomenuti, da „Pokret“ već sada govori o jedinstvenoj stranci kao gotovoj stvari i izdize sve dobre strane izborne agitacije, na temelju redigiranog programa nove stranke. Dapače veli, da bi se ta stranka mogla već kroz najkraće doba konstituirati. Program te nove stranke je, kako poznato, čistoća nagodbe, a u kulturnim pitanjima snosljivost i potpuno podudaranje sa normama u zakonu glede vjerskih i kulturnih stvari sadržanim.

Nova stranka, dakle, ako službeno nije još gotova, u stvari jest već.

Razlog, koji je koaliciju na tu promjenu nagnao, jest sposobnost, da bude vladinom strankom. Kakva je dosad bila, po mišljenju dr. Tomašića, nije za vladinu stranku bila dorasla. A što dr. Tomašić podrazumjeva pod tom „sposobnošću“, pokazalo nam je dosadašnje njegovo banovanje. Dr. Tomašić predava politiku, diktira, ali ne trpi protivslavlja. Postepenim prikupljanjem uzda u svoje ruke on je uspio, da i nakon Khuenuva omogući razpravljanje o jednoj poslušnoj stranci, kojoj će on biti glava i pamet, a ona ruke i noge. Kad je razpravljanje bilo pripušteno, onda je već sigurno bilo, da kapitulacija koalicije nije daleko. Trzala se nekoliko, ali prilike većine njezinih pojedinaca bile su jače od njezine neovisnosti. I ona sada daje za Khuenuvu i Tomašićevu stranku u Hrvatskoj materijal, koji su stari magjaroni davali. Njezina evolucija i etapna politika ide smjerom unatrag. Nije se od konzervativne stranke postepeno razvijala u liberalnu, od nagodbene u državopravnu, kako to etapna politika zahtjeva, nego se od radikalne i djelomice od državopravne razvila se u mamećučku. Tim je koalicija svoju život dovršila, prije nego li je na svoje noge mogla stati. Kao opozicija, naravno osobna, kako je u više slučajeva bila, položila je oružje, te doprirela tomu, da se ustali jedan režim, koji bi u trajanju svom mogao konkurirati s Khuenovim.

Državopravna, pak, starčevićanska opozicija nalazi se sada oču u oču sa jednom magjaronskom i nagodbenom strankom, koja će pod vodstvom Khuenovog gojenca ponoviti daljnje progone pravaški misli. To osvjedočenje, koje postoji u duši svih banovinskih pravaša, mora ih siliti na to, da nadju načina, e da se uz mognu oprieti i odoliti prieloćoj pogibli. Prvi uvjet tomu je složan rad, a bez ovoga ne može se ni pomisliti na to, da bi pravašima moglo vršiti svoju misiju i odgovoriti nadama, koje narod u njega postavlja.

ŠIBENIK, 3. rujna.

Naknadna zadovoljština. Uza svu našu čednost, ne možemo na ino, a da se ne revan-

širamo prama spljetskim listovima, koji su lani, prigodom desetgodišnjice i sleta Krešimirve župe podmećali obćini i Sokolu kojekakve izmišljotine. Bubali su onda o silnim troškovima, koji da su tom proslavom prouzrokovani te o favoloznim svotama, koje da je obćina u tu svrhu votirala. Medjutim je bilo poznato, da su svi nakiti bili učinjeni dobrovoljnim zauzimanjem pojedinih građana, dok obćina nije bila dala ni pare.

Sada, pako, kada je slet Hrvojine župe prošao, spljetski listovi nam ne će zamjeriti, ako konstatiramo, da se njima može primjeniti sve ono, što su oni lani Šibeniku podmetali.

Oni silne pare potrošili, a obćina votirala 1.500 K. Ta to nam je mala zadovoljština, a na tu valjda imamo pravo. A nadamo se, da nam ta gospoda ne će zanekati kavalirštine, što smo si ovu malu osvetu priuštiti nakon sleta u Spljetu, ne prerudicirajući tako njegovom uspjehu ni malo, dočim su oni prama Šibeniku obratno postupali.

Ovo, to toliko, da se ne zaboravi.....

Naši posebni izvještaji.

Tršćanski namjestnik i Talijani. Od našeg tršćanskog dopisnika: Prigodom novinarskog kongresa imao je prilike urednik rimskog „Giornale d'Italia“ razgovarati sa tršćanskim namjestnikom, princom-Hohenlohes. Medju ostalim je namjestnik izjavio, da je Austrija imala najbolje namjere pogodovati Talijanima monarhije, ali su to oni isti osjetili svojim irredentičkim agitacijama, kojima sami sebi štetuju. Glede talijanske univerze je izjavio, da stvar ne spada pod njegov djelokrug, ali svejedno sumnja, da li bi Talijani i kad bi im se univerza dala, bili zadovoljni!

Politički položaj u Austriji. B e č. 1. rujna: Položaj ministra predsjednika baruna Bienertha, za koji se je u zadnje doba, uslied sporazuma sa „Poljskim Kolo“ glede vodenih puteva u Galiciji, mislijo, da je ojačan, postaje sve to sumnjiviji. Stranački odnosi i razmjeri u pojedinim parlamentarnim skupinama, zadnjih su dana bili podvrgnuti takovim promjenama, da ozbiljno ugrožavaju stabilitet Bienerthovog ministarstva, „Poljsko Kolo“, naime, bilo je glavna vladina podpora i slamka spasa, svaki put kad se je radilo, da se vladu iz neugodne situacije izvuče; ono nije više u svojoj unutarnjosti solidno i kompaktno. Radi svojih unutarnjih razmirica — afera German — „Poljsko Kolo“ neće moći u jesenskom zasjedanju nastupiti u prilog vladine politike onako jedinstveno, kako je to dosad bivalo. K tomu dolaze ozbiljna natezanja u krilu socijalne demokracije, koje je takodjer dovelo solidarno izstupala i radila i od koje se je mnogo očekivalo, da će u rješenoj narodnosti pitanja igrati važnu i pomirljivu ulogu. Njemačka i češka socijalna demokracija u zadnje doba nadložne se postavljene jedna proti drugoj sućelice radi sudjelovanja njemačkih socijalista

U LAŠTVO.

Cura je ono, zorna, stasita, garava. U selu je prva kolašica i prva pjevačica. Ranom zorom, kad ustaje, da blago izgoni u goru na plandovanje, ječi joj glas, da o klisure odlijege. Narkrivljena crven-kapica obiesno se kao podrugiva, kao no ti i oči, vesele i smijuljive, koje bockaju momke.

Maša je ono. Cura...
Momci za njom da polude. Sve zastajkuju za njom stopu u stopu, te joj dobacuju rieči: sve jedne medenija od druge. A Maša se obazre, tresne crnim pletenicam, koje joj se niz jaka i obla pleća prosule, te prkosno ih jednog po jednog šalje... gdje nisu nikad bili.

A oni, zaludjeni momci, stisnu se jedn uz druge, prebace ruke preko ramena i kiseloj se smijuckaju, kan' da primajući za šalu njezinu poruku. Popodju još malo koračaju, te ti sve jedan po jedan zaostaje, pričekuje, te se samci vraćaju unatrag.

Ne će Maša nikoga iz sela.
Dodje proljeće, kada se muškarci i cure sakupljaju na kolaštu, da se malko u razgovor

treskavim glavnjek uz cure. Sada odmicati, ako ne će da iz kože izskoči od Mašingog ujedanja i štipanja. Ima ona štipalica na pretek. U razgovore se samo s curama s momćim samo onda, kad joj je drugičaru od šale, obiesne i vesele, i uvijek ona, Maša, jača.

„Sve joj vrag, osim krsta, odniti joj haka doći — vele momci medjusve premljšaju, kako bi Maši i njezin rugivanju na kraj stali.“

A Maša — cura! Cura sa curskom curskom silom i curskom gizdomom —

U nedjelju, na ledini pred crkvom, sastao se svet. Muški dudle u kratke lujice, na d'aleko bučno pljuckaju te razgovaraju da jednadu u biju. „E... a da... ne će kiša... izgovorilo polje... jedan ti je Mateša, crkla mu muzara... Per je sve bioesno u kući, pomrieti će se u kuća... E, krivi oni... nema novca za je kar a, a prije svilene pregače i svileni rubci... to im sila...“ Cure se hvatile za ruke te, ugri jane, potne i užarene, trkom će k vodi, da se ne piju.

Maša s drugaricom kleka na bratov grob i moli. Skrušeno se postavila, oborila malko glavu, ali joj oči svejedno izpod dugih trepavica vragoljasto bježe naokolo. Čud je to njezina, da nikad ne može pravo mirna biti. U tom prevrzanju očima daje joj se pogledati na stranca. Stasio momće i lacmanski odjeveno. Odora mu od modrog baršuna, a na nogama gospodski, gradski postoli, na glavi crna šubara. Ne sliče među bube Julin kamaš, nego izpod crnog kovrčastog brčića nekako nehalno uzvinnu smotak. Košulja mu nije bila on sa seljana, man' šarena sa prevrnutim obratnikom, izpod kojega omotana vrpca sa na okrajcima dva crvena praporčića.

Momće, valaj! — misli Maša i zabavlja na „Pokoji vječni“ bratu pokojnom.

Lacnanče — tako bar izgleda — oslonilo se o stablo, oko njega nekoliko seljana sa laskavim smieškom na usnama, gledaju ga nekim osobitim načinom i razgovaraju s njim pod glas, jako se smijuju na svaku njegovu pošalicu, ma i ne bila najstrenjaja. A on im odgovara, ali ih i ne gleda, nego križa unaokolo pogledima medju cure. Ugladao i Mašu. Cura! — veli lacnanče u sebi. Ugladao i Mašu. Cura! — veli lacnanče u sebi. — Zor-cura, sunce ju božje grjalo! Gle, pleća

i ramena, gle, punih obruga a žestokih očiju! I zafkrne lacnanče brkove u vis, prebaci nogu preko noge i stao striči očima po Maši. Nju u prsima kan' da počelo želi....

Poslie podne na kolaštu, dohvatilo ju lacnanče za tkanicu te potjeralo poskakivati kao biesno. Igra momće kao iko u selu. Zamakne s njom podalje. Momku unutra sve prepuno, i neka ga vatra podolje.

„Hm, cura, ljepotice!“ zagušeno zove. „Oj!“ — tiho se Maša ozivlje, a da nije smjela u oči mu pogledati.

„Bi li za me, Maša, da te u čaće pitam?“

„Govori s čakom“ — lane stiduje. Okrete se ona te momka potiskuje prama ljudima, jer joj zazorno s njim podalje igrati.

I izproji kroz osam dana. Bio on radnik na rudi u nedalekom selu. Svoju mladost i svoje ruke imao, a drugo pusto pod vedrim nebom. U Mašina oca bogata baština, jedinica kćer uz malog sinka. I dovede momka, Pavla, u laštvo. Bio Pava' razgovorljiv, bogat riečima te je starca obrlatio. U malju mu sve predao u ruke.

Maša se samo raztapala od milinja uz svog

protiv kulturnih pitanja i potreba Čeha, a to je izazvalo sukob i razdor, koji će se teško ili radije nikada dati pomiriti. Češka socijalna demokracija će po svojoj prilici u parlamentu stajati odeljito i samostalno kao stranka o sebi, a kako se čuje, i prema vladi držat će se u mnogom oporbno.

Kako vidite, ove dvie najjače i najkompaktnije parlamentarne skupine, u koje je vlada polagala najbolje svoje nade, raspale su se i razdvojile u sebi. Prema tomu skoro te je nemoguće govoriti o jednoj vladinoj većini, ma kako se češki radikal i agrarci držali sa svojom politikom, koja zagovara jedinstveni izstup Čeha bez obzira na „Slavensku Jednotu“. Jesensko parlamentarno zasjedanje moglo bi još vrlo lahko donijeti velikih iznenađenja.

Vladin „kvartet“ promaknut na „kvintet“. Piše nam prijatelj iz Ljubljane: Govor Trešić-Pavičića njegovim izbornicima, u kojemu je najavljavao tobožnji izstup dalm. zastupnika iz „Jednote“ izazvao je amo pravo ogorčenje. „Slovenec“ baveći se sa tom ekspertacijom dr. Trešića veli, da to razpoloženje postoji samo u „vladinom kvartetu“ (koji je vama već dobro poznat), a da bi Trešić dobro učinio, kad bi ga svojim pristupom promaknuo na „kvintet“. U obće, veli „Slovenec“, ne bi nitko žalio za njihovim odlaskom. Ovo vam javljaju, da prosudite, do česa mogu dovesti nepromišljeni izpadi, kada je najviše nužno hladnog razbora.

ss. Magjarska agrarna banka. Sarajevu, 1. rujna: Magjarska agrarna banka već je radi mnogih stvari izišla na glas. Od početka već nije mogla biti simpatično primljena od našeg naroda, jer se je predviđalo i nazirevalo, u koju li je ona svrhu osnovana. Pri prvom svom nastupu dobila je za sebe, naravno Burianovom pomoću, najveću trgovačku firmu u Bosni, Ivana B. Schimarda. Ovaj je pod firmom „Trgovačko i prevozno akciono društvo“ dobio bio i svoje ruke razne monopole, kao: no ti: sol, eravske prevozne poste, vladine tiskarnice, rudnike itd. itd. Osim toga vlada ga je usrećila sa brojnim pogodnostima, tako da u zemlji ima preko tri deset podružnica. Ova tvrdka je po višem miđu i nalogu uzstupila agrarnoj banki tri petine svojih akcija, te će ovo usljed toga moći po Bosni na široko organizovati svoje tudjinsko i odnarođujuće djelovanje. Gornja tvrdka je istodobno zastupnica c. k. austr. trgovačkog muzeja za Bosnu i Hercegovinu, a predsjednik magjarske banke je Leon Lanczi, generalni ravnatelj ugarske komercijalne banke u Pešti i predsjednik budimpeštanske trgovačke i obrtne komore. Prema ovome možete si zamisliti, kako će izgledati zaštićivanje bosanskih interesa, a k tomu i oni iní interesi, koji su u Bosni zastupani.

Političke vesti.

Razpust občinskog vieća u Ljubljani. U utarak po podne obdržavala se je sjednica gradskog zastupstva, koja je ponovno izabrala Ivana Hribara ljubljanskim načelnikom. Nakon toga je I. Hribar izrekao dug govora u kom se bavio svojim izborom i rekao, da će ga prihvatiti, ako ga kruna potvrditi. Hribar je izabran načelnikom jednoglasno. Nakon izbora prihvaćen je predlog, da se gospodska ulica prozove imenom Hribarovim. Pred zgradom sabralo se skupina ljudi, koji su Hribaru priridili ovacije. Vlada je bila spremila silni redarstveni aparat, no bez potrebe. Hribar je u svom govoru spomenuo uzroke svog nepotvrđenja te izjavio, da su neopravdani. Medjutim sutradan nakon njegovog ponovnog izbora, občinsko vieće je bilo od vlade razpušteno.

Prilpave za delegaciju. Prilpave za delegaciju zasjedanje već su započele. Predsjednikom ugarske delegacije biti će, kako neki drže, grof Sijepan Tisza. O izvanjskoj politici re-

rirat će bivši ministar trgovine Lang. Sastavak delegacije zadaje ugarskoj vladi velikih briga. Pomalja se pitanje, da li će 48maši u obće sudjelovati u delegaciji.

Kretsko pitanje. U Carigradu su ogorčeni nad činjenicom, da su Krecani birani u grčku narodnu shupštinu. Mladoturci preduzimaju sve, kako bi javno mnjenje nahuškali protiv Grčke, jer drže, da će im biti tim lakši upliv na vladu. Porta je odlučila, da neće priznati valjanosti tih izbora, već će ih posmatrati kao provokaciju. Obćenito se pronose glasine, da će doći do rata između Grčke i Turske. Grčka zahtjeva kao odštetu za bojkot 20 milijuna. Turska se krati izplatiti tako visoku svotu. Zato Grčka namjerava zaplijeniti turska vakufska dobra u Tesaliji. Nadalje govorka se, da će se Turska, čim Englezka Grčkoj proda dvie ratne ladje, priključiti trojnome savezu.

Aneksijska Koreje. Korejanski car izdao je prigodom odstupa progla na narod, u kojem veli, da mu je bilo nemoguće provesti reforme, zato drži podesnijim, da je ovu zadaću prepustio drugome. Narod moli, da se drži mirno i obavlja svoj posao nesmetano dalje, a novu vladu u svemu sluša. Ova će investirati 8 i pol milijuna dolara u unapređenje industrije i nastave. Novu gubernera je izdao naredbu, kojom se siromasima oprašta sav zaostali porez. Narod se vlada mirno.

Govori njemačkoga cara Vilima. U Kongsburgu je car Vilim držao govor, u kojem je rekao, da je on kao vladar i oružje Božje. Socijaliste i liberalci digoše radi toga silnu graju, jer drže, da je naperno proti ustavu, tim više, što je taj govor izrekao bez znanja državnog kancelara Bettmann - Holwegga, koji će po svojoj prilici radi toga demisionirati.

Umro Hilmi paša. Poznati mladoturki političar i više puta ministar financija, Hilmi paša, umro je u Carigradu.

Na infamni napadaj „Našeg Jedinstva“ proti interesima Šibenika.

Još se nikad možda nije desio slučaj, da je iz jednoga grada iste zemlje i iste narodnosti potekao proti susjednom gradu takav napadaj, kakav je bio onaj, kojim se je „N. J.“ u svom broju od utorka na naš Šibenik nabacilo. Kada smo ga pročitali, nismo znali čemu da se više divimo: da li skrajnom egoizmu, koji iz onog članka provejava, da li ciničnoj iskrenosti, kojom svoju mržnju proti Šibeniku otkriva, da li glupom sadržaju, koji ništa stvarnoga u sebi ne ima. Dok je „N. J.“ napadalo onim načinom dostojnim svoje sumnjive prošlosti i nejasne sadašnjosti nas, mi smo preko toga preziramo prelazili, a koji put bi mu samo koju krupniju laž, koju ni samo nije moglo progutati, potjerali u grlo. Ali sada, kada se o Šibeniku radi, kada se radi o interesima našega grada i gradjanstva, kada je o tome, da zapričimo klevetanje i svjestno izkrivljivanje činjenica po izkvarjenoj, nemoralnoj i ovisnoj štampi, dužnost nas steže, da proti istoj najodlučnije ustanemo.

Poznato je, da je Šibenik do nazad malo godina bio žalostno i jedno zapušten u svim onim granama, koje su mogle njegov napredak promicati. Poznato je, da uz takovo stanje stvari nije bilo moguće ni pomisliti na pridignuće Šibenika, kako je to zahtjevao njegov položaj, njegova trgovina i promet, te njegovi važni proizvodi. Tek otkada su na čelu šibenske občine postavljene spremne, čestite, voljne rade osobe, poštenjem neokaljane, a uvažene u javnom i privatnom životu, tek od onda može se govoriti o pravom napredovanju i cvjetanju našeg grada. Nije nam nužno da ovdje nabrajamo sve ono, što se je u Šibeniku kroz ovu zadnjih 6 do 7 godina učinilo. Dovoljno je doći u Šibenik, pogledati ga, uočiti sve ono, što je

se osušila, zgrblila i polomila. Upala njena lica pripoviedala su o mukam i suzama, koje su ona svagdanu potokom prolijevala. A Pavla... Zavezao se s Anicom. Ni sramota ga pred ljudima, ni griznja pred ženom. Pešu dotrao do kosti i kože. Jadno momče, kini se po vas dan, a u večer mu Pešo zna i ono malo večeriće pobacati.

Spomenuti prvaci šibenski tim svojim nastojanjem odazvali su se dužnosti svojoj, koja im je nalagala, da se za Šibenik zauzmu iz svih svojih sila, a oni to rado učinise. Jedno im je jedino trud olahkotalo: sretan položaj grada Šibenika i bogatstvo u njemu sakriveno, a s druge strane inteligentno shvaćanje i razumjevanje gradjana, koji su rad svojih prvaka sa svoje strane podupirali svojim neograničenim povjerenjem.

Nego, izgleda, kao da je napredak Šibenika bunio mirne sanke neke gospode, koja se u susjednom i bratskom Spljetu utaborise, na napast istih Spljetčana. Koliko su dosad svojom nečistom i intrigantskim špekulacijama štetovali Spljetu, toliko su nastojali, da ometu rad oko pridignuća Šibenika. Dok su nekada kadil onima u Šibeniku, koji su gradu i dobrostanju njegovom temelje podkapali, bacajući ga u nezaborit i neopravdane dugove, sad su počeli sa bezdušnim i infamnim napadajima proti onima, koji Šibeniku u dobru rade. Ne napadaju njih poradi osoba njihovih, te da bi ih oni osobno mrzili, nego zato, što oni zbiljski i uspješno za Šibenik rade. To je uzrok njihovim krodokidskim suzama, nad prijašnjim upravama i vodstvima u Šibeniku, koja su protivno radila. No šibensko gradjanstvo je već odavno proniknulo njihove tajne ciljeve i uvidilo, da su samo interesi poznate i zloglasne spljetske klike uzrok napadajima na pojedine izaknutije ličnosti u gradu, kojima napadajima, na žalost, sekundira nekolicina smetanjaka i bezposlica šibenskih, koji zubim i noktim rade, ne bi li se opet dočepali zornice, koja im izmakla.

Ali, da predjemo na samu stvar:

Talijanski parobrodarsko društvo mljetačko pokrenulo je novu prugu Mletci—Zadar—Šibenik—Spljet i obratno. Ova viest je bila u Šibeniku radoštno primljena, jer je olahkotala u mnogom čem razna izvažanja. Na ovo nenadano u „N. J.“ ošvane članak, kojim se čisto i bistro, te oblo pozivaje upravu tog društva, da Šibenik iz te pruge izostavi, prikazujući taj tica nepotrebnim za Šibenik, a štetnim za Zadar i Spljet. Nerazložitost i gnusnost tog napadaja izbjiga odmah pred oči. Ako ta pruga tiče između Zadra i Spljeta i Šibenik, ne vidi se po čemu bi ova dva grada mogla štetovati. Šibeniku na korist, a njima ni najmanje na smetaju. Nego u tom libelu omalovažuje se Šibenik kao trgovačko i industrijalna luka, a mi ćemo te zlobnike i ignorante poslužiti sa statističkim podatcima:

Prošle godine promet u zadrskoj luci bio je: parobroda 4190 i jedrenjača 325 sa ukupnim teretom od 992.863 tona. U luci spljetskoj: parobroda 4685 i 711 jedrenjača, sa ukupnim teretom od 1.083.460 tona. U luci šibenskoj: parobroda 6329 i jedrenjača 559 sa ukupnim teretom od 629.335 tona. Uzmemo li, da Šibenik ne tiču parobrodi brzi „Ungaro-Croate“, kano ni oni „Lloyda“ — to već na luke Zadr i Splita njihov tonež polazak i dolazak kako sledi: Tamo, amo na sedmicu 14 puta, smanjuje se broj parobroda u luci Splita na 3957, a zadrskoj na 3462 sa odnosnom tonežom, računajući na svaki parobrod 2000 tona. Naprama ovome dolazak parobroda u šibensku luku bio bi za 428 puta manji od onog u Spljetu, a za 67 više nego u luci Zadra. Uzmemo li, da parobrodski „Knez“ i onaj kupljen od Kaštelana čine 2 puta

odlazak i povratak, na dan dakle 4 parobroda manje dnevno, to dolazimo do zaključka, da u splitsku luku stize 1028 parobroda na godinu, manje nego u Šibeniku.

Izovna trgovina na obće šibenske luke prekoraciila je lanjske godine 45.000.000 K a ove će godine taj iznos znatno porasti.

Ovo crno na bijelo i prekodosta je, da se obori sva gradja laži i izvrtanja proti Šibeniku. Toliko i dalje je dosta s brojkama.

No na koncu, da nešto još primjetimo. Ne možemo shvatiti, kako se može naći tako izkvareni elemenata, koji napredku i boljtku jednoga grada zavide. Mi sa člankom „N. J.“ ne istovjetujemo cjelokupno gradjanstvo spljetsko, jer ne želimo takovu uvredu na Spljetčane nabaciti. No ipak, ona spljetska klika nametnula se cijelom gradu i sada ime javnog mnijenja hoće da govori. Takovo sramotno postupanje ne može naći, nego na osudu svakog poštenog. Šibenik ne zavidja nijednom dalmatinskom gradu na procvatu njegovu, nego ga u istinu veseli kada vidi, da drugi dalmatinski gradovi na stazi svog napredovanja brzo kroče. Po gotovo tvrdi za Spljet, Šibenik i šibenčane ne može ni u čemu da dobroti drugih gradova smeta, do čim spljetski kliki dobrostanje Šibenika je trn u petu njihovih špekulacija.

Nu naka samo prosliede svojom nečastnom rabotom. Šibenik će se već pobriunuti, da otpući otrovni njihov žalac, a nadamo se, da će i trgovačka komora učiniti svoju, da se interesi Šibenika, koji nikomu ne prejudiciraju, zaštite. Medjutim naš će grad i nadalje napredovati i cvasti kao i dosad, a ne će se dati smesti od ničije zlobe. Šibenski prvaci će i nadalje svoje sile i svoj upliv uložiti, da za Šibenik izvolye sve uvjete, koji mu trebaju za dalnje razvijanje. Tako se opravdano nadamo, da će se izposlovati i to, da budu brze pruge Šibenik ticala, a to će najbolji odgovor biti splitskim klikovima i špekulantima.

Naši dopisi.

Split, 30. kolovoza.

— Iz naprednjačke torbe. Vratio se „lord“

Smoldaka sa putesestevja po Englezku. Zil jezici vele, pobutejao je bio u Englezku, da mu ne zanovjetaju njegovi izbornici sa molbama i prošajm. Drugi vele, da je išao potražiti kredita kod kakve banke za potrebe i posle „hrvat, pučke napredne stranke!“ Mi pak očekujemo do desetak dana kakav novi izum u pitanju je začkom ili bolje, „lordske splisanističke klike“.

— Premješten je u Split prof. Stefanin, kao glavni adlatu lorda Smoldake!

— Poslie par mjeseci pauze po izborima čuje se, da će brzo uzsliediti organizacija demokratske-naprednjačke bande, koja će imati plamenitu zadaću, pa napredno-kulturno razbiva i tuče sve, što nije stranke lorda Smoldake.

Većna se državnih činovnika ntezla od glasovanja prigodom zadnjih izbora za carevinsko vieće.

Naprednjaci se zato zamislili, jer bi želili imati činovništvo angažovano za svoju stvar. Sada se pronosi glas, da će činovnici postaviti kao zahtjev, da 12 viećnika svojih u občinskom vieću.

Ne znamo samo, da li to predlaže činovništvo „motu proprio“ ili bi to bila kakova naprednjačka odšteta...!

— Ovdje nas pripravljaju korteški, agitatorski izborni odbori za godišnje obćinske izbore. Naprednjački će bataljuni navali svu silom na neke točke, koje igraju najveću ulogu u napredno-demokratskoj strategiji.

Sinj i lmoški treba otići iz pravaških ruku, nu rek bi, da je lord Smoldaka slabe sreće bio u Londonu, kada njegovi glavni pristaše ožedniše i ogladniše, te bi želili sada uređene obćine pretvoriti u njihove „jasle“.

Narod je pogledao i ta im se vremena ne vraćaju više!

Iz hrvatskih zemalja.

Jemeršić se povlači. Bivši zastupnik Jemeršić upravlja pismo svojim izbornicima virovitičkoga kotara, u kom ih moli, da ga riješe dužnosti, da optu kandidira, a njegova je namjera, da se opet povuče u mirni život.

Priestolonasljedniki nov put u Bosnu. Nadvojvoda Franjo Ferdinand ne će posjetiti ove godine Bosnu, nego će to učiniti u proljeću došaste godine. Ne odgovara istini viest, da će Bosnu posjetiti njemački car Vilim.

Venzelos u Trstu. Prispio je u Trst Venzelos i odmah je oduputovao Lloydvom parobrodom u Kaneu. Na pitanje nekoga novinara, da li je odlučio, da napusti svoje zvanje na Kreti, a zadržati mandat u Grčkoj, odgovorio je: Ja još nisam odlučio, sada se vraćam u domovinu, da ondje sve uredim. Na pitanje, da li položaj na Kreti i u Grčkoj drži kritičnim, rekao je: Jest, situacija je ozbiljna!

Janko Baričević.

Prije, nego se posvema odlučim, moram se uvjeriti osobno na mjestu samom. No nadam se, da će se sve mirno riješiti, kako je to i do sada bilo.

Patvarači novca. Već dulje vremena opazalo se u Zagrebu, da kola razmjerno velik broj patvorenih petkrunaša. Redarstvu je ipak pošlo za rukom, da uhapsi čitavu obitelj, koja se je bavila patvaranjem i to su braća Dragutin, Josip i Barbara Kralj, a kao skrivac je neki agent Janč. Josip Kralj, kojemu je 46 g., boravio je u Karlovcu, te je bio uapšen na Rieči od riečkog redarstva. Patvarači imali su modele iz sadre, a kao kovinu upotrebljavali su kositar.

Lješina na kupalištu. U sarajevskom kupalištu Fale nadjena je lješina nekog stranca. Može mu biti oko 50 godina. U džepu nadjose revolver te listnicu sa čekom na tri tisuće dolara. Svi su potrebni izvidi u tečaju. Vele, da je to neki bogati Amerikanac.

Blamirani zrakoplovi. U nedjelju je trebalo u Zagrebu biti natjecanje zrakoplova; međutim prvi Simon, koji je pred nekoliko dana pao sa svojim zrakoplovom, nije niti došao na određeno mjesto, odakle se morao dignuti, nego se samo našao Szekelyi iz Pešte, koji je kušao puna tri sata da se dignu sa aeroplanom, ali mu nije uspjelo. Na to je među publikom, koje je bio više tisuća, nastala silna buka i protesti, tako da se je policija našla prinukom, da zapleni blagajnu i da izjavi, da će se danas novac vraćati natrag. Za ponedjeljak je najavio Szekelyi, da će se dignuti, ali da ne traži ulaznice. Opet je pokušao, da se rehabilitira, no digao se jedva jedan metar nad zemljom. U utorku bila je opet ista komedija. Badava! Aviatičari nemaju sreće u Hrvatskoj.

Okružna vieća u Bosni i Hercegovini. Kako iz Sarajeva javljaju, određen je rok izbora za okružna vieća za dan 1. listopada. Provodit će se ove izbore analogno saborskim, na profesionalnoj podlozi. Pasivno i aktivno pravo izbora imaju iste one osobe, koje i kod saborskih, a diele se u obćinske i gradske birae, te veleporozovnike. Dužnost je, ovih okružnih viećnika, koje se bira na šest godina, da nadziru, odnosno da se brinu za sve ekonomske i kulturne interese dotičnog kotara. Na upravu i politiku nemaju oni nikakova upliva.

Koliko imade u Bosni doseljenika? God. 1900. bilo je u Bosni doseljenika tudje narodnosti 17.000, u god. 1905. poskoćio je taj broj na 63.226, dok ih danas imade dvostruko toliko. Dosada se u Bosni odkupilo 5354 kmeta sa 3.841.031 kruna, a ima ih još 82.000.

Magjarizacija Bosne. Pišu iz Sarajeva: Ovdješnje magjarsko društvo otvara dozvolom vlade ovdje dne 1. rujna obopolnu magjarsku školu. Ovo je druga magjarska škola u Bosni pošto jedna već postoji u Brčkom. Držanje vlade glede dozvole ove škole time je začinjeno, što je sabor u ljetšnjem zasjedanju zaključio, da se i postojeće škole njemačkih kolonista zatvore. Ali što briga vladu za sabor i njegove zaključke! Ta mi smo — u Bosni.

Odlikovanja hrvatskih umjetnika. Intendant hrvatskog kazališta dr. Treščec bio je na dneru kod kralja Nikole. Kralj mu se veoma laskavo izrazio o zagrebačkom kazalištu i zahvalio mu na učestovanju; nadalje najavio mu, da će ga odlikovati Danilovim redom trećega stepena.

Sutradan su bili odlikovani prvaci naše drame markizica Strozzi i Fijan.

Tifus u Nevesinju. Na vojnim vježbama u Nevesinju pojavila se je epidemija pošalne. Zapovjednik Varesanin odputovao je odmah u Nevesinje, da odredi nužne mjere. Liečnici su ustanovili, da je voda zaražena, te su usljed toga vježbe brzojavno iz Beča obustavljene, i čete povraćene u svoja sjedišta.

Zastupnik dr. Rittig, pristaša Starčevićeve stranke prava (grupa dra Mile), a koji je istodobno svećenik, izjavljuje, da nisu ispitine neke novinske vijesti, po kojima bi mu biskup Krpac bio zabranio dalje kandidirati kao Starčevićanac.

Magjarski kandidati. Kako neke magjarske novine javljaju, neki dotepeni Magjari u hrvatkovačkom kotaru kandidiraju nekog Magjara Jurja Demeterija od Hočsa za novi sabor. Dokle siže bezobrazluk!

Iz grada i okolice.

Lične vijesti. Jučer je u naš grad došao naš odlični prijatelj, profesor na preparandiji u Zadru g. Grgić. Danas je prosledio dalje put Spljeta.

Zanimanje za sutrašnju skupštinu učiteljskog „Saveza“ je i kod naš živu. Učitelji će sudjelovati svi. Jedni podjoše, poimence članovi uprave, Sirovica, Skarpa te drugi, sinoć, neki jutros, a dobar dio ih ide večeras.

Odazak vredna činovnika. G. Andrija Damić, činovnik na mjestnom poreznom uredu,

čestit naš prijatelj i dobar pravaš, promaknut je i premješten u Benkovac, te se sutra dieli od našeg grada. Dok žalimo odlazak tog čestitog mladića i vrstnog činovnika, želimo mu, da mu novo boravište bude ugodno.

Sprovd pok. V. Inchiostri. Jučer u jutro bio je sproved pok. V. Inchiostri. Sprovd je bio vrlo liep, vienaca je bila sila, oko 28; sve vlasti mjestne bile su na sprovodu zastupane, te su u povorci bile sve odličnije ličnosti grada.

Neliepo te da se dokine. Tuže nam se mnogi na postupanje remete u crkvi sv. Jakova. Neugodno se dojmilje osoba, koje vrše čin pieteta prama pokojnicima, kada vide, da remeta nekom gladnom gramzljivošću nasrće na one te svieće nose te sa njih vosak kupi. To vriedja pristojnost i svetost čina te ovim pozivamo nadležne, da tomu doskoče.

Oluja. U sriedu na večer, poslie toliko dana puste i nesnosne žege, razbieselna se je nad našim gradom strašna oluja. Kiša je padala kao iz kabla, uz strašno sievanje i bučnu grmljavinu. Munje su bile tako jake, da su se više puta po kućama trauile električne svjetiljke. Od mnogo vremena ne pamti se, da je takove oluje bile. Sada je dobrano razhladilo, kao da smo već u jesen stupili.

Profilaktične mjere proti koleri. Kako već javismo, odmah netom su stigli prvi glasovi o prieteloj koleri, poduzete su u našem gradu i okolici prve najnužnije mjere opreznosti i obrane. Odmah za tim sastalo se zdravstveno povjerenstvo te odlučilo ono, što je u tom smislu od potrebe, a odluke tog zdravstvenog povjerenstva počele se odmah provadjati i provadjaju se s najvećom revnošću. Izdata je namah u više hijada primjeraka kratka popularna uputa o koleri i o načinu, kako se možemo od nje braniti, te je ta uputa uprvim kao na jagmu razgrabljena po gradu i po svim odlomcima. Oredba, da uzdrži strogo čistoću u gradskim kanalima i svudje, gdje se kupi nečistoća, navlasito na gjubrištima oko kuća, provedena je odmah, u čemu obćini došla u susret i kotarska politička vlast. Sila je toga gjubreta iznešeno iz grada i zakopano u polju, a pri odstranjenju toga smrada bila su upotrebljena i upotrebljavaju se propisana razkuživa sredstva. — Pregledanja javnih lokala, a osobito zahoda, kao ovih i u privatnim stanovina uzsledilo je odmah i naredjena stroga čistoća i disinfekcija. Osobito se pripazilo na prodaju voća, navlasito stranog. Obćina je hijela tu najstrože postupati, ali posredovanjem političke vlasti morala se dopustiti prodaja iz nezaraćenih talijanskih predjela. Predvidjele su se sve druge potrebe i svima se udovoljilo ili se već udovoljava. Za najveću potrebu u slučaju pojavljenja pošasti t. j. za kuću osamljenja i liečenja bolestnika predvidjeno je takodjer i stvar priobćena kod poglavarstvu. Članovi zdravstvenog povjerenstva podielili su medju se nadzor nad izvršenjem ovih profilaktičnih mjera u pojedinim dielovima grada.

Na znanje kupcima masti. Primamo iz Zlosela: Ove godine kod nas jmatva dobro. Vinogradi spašeni od filoksere, masti došla biela i crna na amerikanskoj lozi. Tko želi kupiti, neka na vrijeme dodje; jmatva počinje 20. rujna. Dosada ciena bielom 30, crnom 26 K.

Sokolski slet u Splitu. Tvrđka P e t a r š e g v i ć i drug u Splitu izdala je šest r z g l e d n i c a s a z a d n j e g s l e t a u S p l i t u, koji je vanredno uspio i privukao bio u Split na hijade naroda. Dopisnice su liepo izradjene po veoma uspjelim naročitim fotografiskim snimkama, te im je prodajna ciena 6 fil., dok trgovci kod većih naručaka dobivaju veliki rabat. Naručbe prima spomenuta tvrđka.

Život sv. Krstofora mučenika. Spjevao V. Mišurac iz Šepurine. Ciena je knjizi 40 para. Preporučamo našem svietu ovu knjizicu, koju je tezak samouk spjevao. Naručbe upraviti na tezak.

Pokrajinske vijesti. Velika kradja dragocjenosti. Neki dan na parobrodu „Hohenlohe“ izvedena je velika kradja po jednom Rusu. Tim parobrodom vozio se je iz Petrograda grof Aleksij Tcherneff po nalogu ruskog cara, da prigodom jubilarnih svečanosti predaše knjazu Nikoli careve darove. Grof Tcherneff je sobom nosio dva kovčega, jedan veći, drugi omanji, a lopov, ne moguć veći preneti, na putu izmedju Lušino i Spljeta odnese manji, u kojem su bili ovi predmeti: 2 para zlatnih naušnica s briljantima u vrednosti od K 9000, par zlatnih naušnica s dijamantima u vrednosti od 8000 K, zlatni sat s lancem 500 K, zlatnu spravu za cigarete 2000 K, jedna englezka banknota od 1000 K i jedna od 100 K, putnj list grofa, njegov zlatni sat i sitnog novca, ukupno 24.000 K. Parobrod je bio po oružnicima pretražen, ali se nije ništa našlo. Sad se javlja, da je jedan Rus u Divači uapšen te moguće, da je baš lupez.

Kako se fabrikuju „pouzdanice“. Pod ovim naslovom donosi „Hrv. Kr.“ dopis iz Hvara, u kojem se otkriva neliep način, kojim se iziskuju „pouzdanice“ dr. Machiedu. Par tamošnjih učitelja, a na čelu im Radovanović, vezani interesima uz dra Machieda, lome se oko drugih učitelja za podpise. Medjutim od 32 člana upisanih u učiteljskoj zajednici kotara samo ih je trinaestorica podpisalo, dakle niti polovica.

Novi nadb. metropolita zadarski dobio je od Nj. V. spomendar prigodom 80. kraljeva rođendana. U bielu je mramoru kraljeva slika sa nadnevkom i sljedeća dva nadpisa: 1. Operum onerumque adjuutoribus Fraciscus Josephus I. — II. Memor fidei sibi et publice salutis praestite. Isto što i nadbiskup Posilović i Stadler.

Opet demonstracije u Spljetu. U četvrtak na noć vraćao se kroz Spljet parobrodom srbski princ Aleksandar. Oružnici su bili blokirali obalu, a radoznalo mnoštvo je čekalo, misleći da dolazi beogradsko pjevačko društvo. Neki doznav za srbskog princa, kada se je parobrod primakao, stadoše mu klicati. Na to su oružnici obkolili ih i pobiježili im imena.

Književnost i prosvjeta.

Drugo izdanje Magjerovih pjesama „Novi Zvuci“. Lanjske godine doživjela je druga knjiga Magjerovih pjesama „Porivi“ drugo popunjeno i ilustrirano izdanje, a t r d a je pjesnik sakupio svoje najnovije i većim dielom još neštampane pjesme i izdao kao treću knjigu „Poriva“ pod naslovom „Novi Zvuci“. Jednoglasno priznanje kritike domaćih i stranih novina bilo je takovo, da se čitava naklada u kratko vrijeme posve razprodala, pa će zato „Novi Zvuci“ izaći u drugom popunjenom i izpravljenom izdanju po mogućnosti umjetnički ilustrirano, sa predgovorom jednog odličnog književnika. Čitava naklada biti će tvrdo uvezana u krasne originalne korice. U predplati ne će ciena premašiti 1 K 50 fil. do 2 K, koja se šalje knjizari Radoslava Bačića u Osijek.

„Mi“. Pod ovim naslovom doštampava se prvi godišnjak „Kluba hrvatskih književnika“ u Osijeku, kao zasebna sjajno ilustrirana knjiga, koju je dužan nabaviti svaki inteligentni čovjek, ako mu je to iole moguće. Predplata za ovo u pravom smislu umjetničko-književno djelo prima za sada uprava „Kluba hrvat. književnika“ u Osijeku, Gundulićeva ul. 27. U interesu je predplatnika, da čim prije pošalju predplatu (5 K ciena je elegantnom izdanju, koje je opremljeno kao album, a 7 kruna za izdanje originalno uvezano u platnene korice). Sama knjiga sadržaje više umjetničkih ilustracija sa preko 60 originalnih nacrti i vinjeta hrvatskoga slikara Dragana Melkusa uz radnje hrv. slikara Dragutina Renarića, Vladimira Bečića i drugih. Za „Mi“ su napisali: Lirske i epske pjesme gg.: Ivan vitez Trnški (Zagreb), dr. Ivan Krnić — Mihal Gorski (Osijek), Ant. Evetović — Mirosljub (Harkanovci), Lujo Varga — Bjelovarac, Rudolf Franjin Magjer (Osijek), Dragan Fran Rösler — Mahores (Zagreb), Bogumil Toni (Samobor), dr. Stjepan Vuksan — Sane Kurjaković (Karlovac), Ernesto Servaci (Stari Jankovci), Isajje Mitrović (Glamoc), Glazbeni dio: gg. prof. Franjo Dugan (Osijek) priobćio je skladbu „Kadar raspane mi duša krike“ (za tenor uz pratnju glasovira ili harm.) i „Svome sinčiću“ (sopran i alt uz pratnju glasovira ili harm.), Dragutin Hruza priobćio je skladbu: „Skoči, skoči djevojčice“, rieči od R. Katalinić-Jeretova (sopran i alt uz pratnju glasovira ili harmonija).

Drama, novele, pripoviesti, crtice i aforizme: gg. dr. Milan Ogrizović (Zagreb), Dragan Melkus (Vukovar), Rudolf Franjin Magjer (Osijek), Vlado Jugović (Stapar), Josip Pavić (Beograd), Hugo Sedlaček — Adam Koslečić (Karlovac), Josipa pl. Glembay (Osijek), Filip Stiličević (Osijek).

Pouka (poviest, knjiz., socijalna pitanja, zdravstvo): gg. dr. Josip Tomišek (Ljubljana), dr. Rudolf Horvat (Zagre), Mavro Špicer (Zagreb), dr. Fran S. Gundrum-Oriovčanin (Križevci), A. K. (Osijek), J. Z. (Novi Sad) V. C. (Osijek), Selim Raškošć (Osijek).

Članci iz književnosti i umjetnosti hrvatske i svjetske: gg. dr. Ivan Krnić (Osijek), dr. Franjo Patrović (Osijek), Dragan Melkus (Vukovar), Mavro Špicer (Zagreb), Radoslav Bačić (Osijek). Rubrika **Bilježke** sadržava uz prikaze eticija naših književnih društava poviest „K. H. K.“ u O. uz obilni listak iz književnosti, umjetnosti prosvjete i drugih bilježaka iz pera više hrvatskih književnika.

Sve u sve: uz ovako obilan sadržaj biranih, zabavnih i poučnih radnja, sama publikacija sadržavat će autograme svih, a i slike vidjenjih suradnika.

Preporučamo najtoplije riedko ovo djelo, bez kojega, kako rekomo, ne bi smjela biti ni jedna hrvatska kuća ni knjiznica.

Priopćenje. Primamo iz Knina: Na odgovor dopisa „Slobode“ br. 95 a na zaštitu istine, spravni

smo svojim podpisom napolje izaći, netom bi dopisnik „Priike u Kninu“ to u prvom redu učinio, te potvrdio izmišljotine priobćene u „Slobodi“.

Medjutim za danas mu jedino odgovaramo, da je utvora, a da ni Vidović, ni Klinger niti itko od naših potrebuje ikakve reklame; a kad bi do iste bilo, potrebovao bi ju dopisnik „Slobode“, koji inače uvijek patriotizam mjeri po svojoj vlastitoj koristi.

Od davna smo na čistu s time i s toga se razcipismo.

Što se pako tiče fra Luigija Maruna, mi ga štujemo i priznavamo kao dobročinca Hrvatsva u Kninu, a on to dokazao je i dokaziva, dočim dopisnik — ambicije radi — samo jezikom i ništa drugo; i akoprem mu je fratir dosta dobra učinio, danas za zahvalnost svoja dobročiniteljstva brozjavno napada.

Jadni fratre, kako si nagradjen od onih baš, da niti za njih se ne bi zalgo, da svojom poznatom opozicijom nisi ih uzdigao za tvoju sramotu i na šletu Hrvatsva.

Naše brzojavke.

Deputacija bečkih Talijana u Di San Giuliano.

Beč, 3 rujna. — Jučer je talijanski ministar Di San Giuliano, koji je iz Solnograda stigao u Ischl, gdje u audijenciju bio primljen od kralja, primio deputaciju ovdješnjih Talijana. Medju njima bilo je i dalmatinskih djaka. Bez sumnje je tom prigodom bilo govora i o pitanju talijanske univerze u Trstu.

Pozdrav Bethmann-Holveggu.

Beč, 3 rujna. — Ministar Di San Giuliano i Aehrenthal upraviše njemačkom državnom kancelaru Bethmann-Holveggu zajednički brozjavni pozdrav. U političkim krugovima se ovom pozdravu podaje stanovita važnost, jer se tumaži kao izraz jakosti i nepomučenih odnošaja trojnog saveza. Po toj brzojavci se istodobno zaključuje, da je u konferencijama izmedju talijanskih i austrijskog ministra bilo ozbiljnog razgovora o odnošajima triju saveznih država, čiji je rezultat morao biti vrlo povoljan.

Odazak Di San Giuliana.

Beč, 3 rujna. — Talijanski ministar Di San Giuliano odputovao je, dočim je grof Aehrenthal sa D' Avarnom amo prispio.

U Beču nema kolere.

Beč, 3 rujna. — Službeno se saobćuje, da je grad Beč podpunu očiešen od kolere te da nema nijednog slučajta je bolesti.

Kolera u Ugarskoj.

Budimpešta, 3 rujna. — U Ugarskoj pojavilo se je na više mjesta više slučajeva kolere. Vlasti su poprimile najstrože mjere. U pučanstvu vlada silno uzbuđenje.

O ministarskoj krizi u Srbiji.

Beograd, 3 rujna. — Sa službene se strane oprovrgavaju sve glasine, koje su se proniele o krizi u ministarskom kabinetu Pašića. Odnosaji s Crnom Gorom nisu potresli Pašićevim položajem, nego su to unutarnje stranačke razmirice i nesuglasice izmedju obadva radikalna krila.

Talijanski anarhiste.

Rim, 3 rujna. — Doznaje se, da se nekoji talijanski anarhiste nenadano i skrovito ostavili Italiju. Ne zna se točno i pouzdano kamo su se odputili, ali se nagadja, da su po svoj prilici otišli u Brno dočekati Salliereva.

Turska i Grčka.

Carigrad, 3 rujna. — Uslied ozbiljnog konflikta, koji je nastao izmedju Turske i Grčke radi izabranih Krečanaboje se ovdješnji turski diplomate, da se ne izazove ponovno bojkot.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.) Vlastnik, izdavalac i odgovorni urednik Josip Drezga.

Austrijansko parobrodarsko društvo na dionice
„DALMATIA“
udržava od 16. jula 1910. sljedeće glavne pruge:
Trst—Metković A (poštanska) Polazak iz Trsta ponedjeljak u 5 sati posli. podne; povratak svake subote u 6 sati prije podne.
Trst—Metković B (poštanska) Polazak iz Trsta u četvrtak u 5 sati posli. podne; povratak svake sriede u 6 sati prije podne.
Trst—Metković C (poštanska) Polazak iz Trsta u subotu u 5 sati posli. podne; povratak u četvrtak u 6 sati prije podne.
Trst—Korčula (poštanska) Polazak iz Trsta u utorku u 5 sati posli. podne; povratak u ponedjeljak u 6 sati prije podne.
Trst—Šibenik (poštanska izmedju Pule i Zadra) Polazak iz Trsta svake subote u 6 sati prije podne; povratak u četvrtak u sat 12:45 posli. podne.
Trst—Metković D (trgovačka) Polazak iz Trsta svake nedjelje u 6 sati prije podne; povratak svake nedjelje u 6 sati prije podne.
Trst—Vis (trgovačka) Iz Trsta u četvrtak na polnoć; povratak svake sriede u 8 sati prije podne. 27. VII. 10

Za školsku godinu 1910-11.

u knjižarnici i papirnici

Antuna Ciulića

Šibenik — Glavna ulica — Šibenik.

možu se dobiti sve školske knjige i tiskanice za pučke i građanske škole, te za realku, kao i sve druge školske potrebitine.

Nikad više!

vanje lijepe, mekane i nježne kože. Komad stoji 80 filira, a dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfimerije itd.

„NUISOL“

od Bergman-a i drug. u Tešnju n. L. jest i ostaje prije kao i posle za čudo nedostizivo sredstvo za bojadisanje kose i brade.

Na zalibi se nalazi plava, smeđa i crna boja. Jedna boca stoji K 2-50 u drogeriji Vinka Vučića u Šibeniku.

20-21

ne promjenjujem sapun, od kada Bergmanov „Steckenpferd Lillenseife“ (zaštitni znak: Konj na palici) od Bergman-a i drug. u Tešnju na Labi upotrebljujem, jer je taj sapun najplivisiji od svih medicinskih sapuna proti kožnoj bolesti (sunčane pjege), kao i za pospješenje i trgovinama parfimerije itd.

24-50

Pozor!

Preporučam se p. n. občinstvu u gradu i okolici.

Prodajem svakovrstnih koža na malo i veliko. Primaju se i pismene narudbe iz vana uz pouzecu, a poznatim i bez pouzeca do izmicanja zimskog roka izplate.

U nadi, da ću od p. n. občinstva biti počešćen obilnim, blagonaklonim narudbama, bilježim se veleštovanjem

August Žigon, Šibenik.

27. 8. 910.—27. 8. 911.

Imam veliku zalihu gotovih cipela i radionica svakovrstne obuće i opanaka. Izrađuje se brzo i tačno po najfinijem i najmodernijem sistemu. Podpisani se osobito preporučuje gg. čimovcima, c. k. oružnicima i c. k. financijskim stražarima. Prodaje se također i na mjesečne obroke.

Prodaje se

kuća i obor povrh bolnice. Pobljiže izveštaje daje uredništvo.

Nova tvornica cementovih kupa

Novomoderni i to trajni i jeftini. Kvadratni metar po 75 para.

Nalazi se u Šibeniku.

Friedrich Krejsa.

Velika Tvornica tjestenine Velika

i mlinice za raznu hranu.

Pomoću najmodernijeg motora

proizvadj

Svake vrsti ovog jestiva. Od najboljeg marseljskog griza Svake vrsti ovog jestiva.

kao i od

Dobrog i od najfinijega pšeničnog brašna dobrog i od najfinijega.

Tvrđka:

IVAN ŠUPUK i brat

Šibenik.

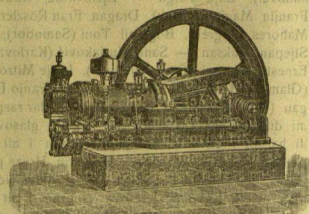
15. VI. 10.

TVORNICA PAPIRNATIH VREĆICA

Čast mi je javiti p. n. občinstvu, da sam objavljenu tvornicu papirnatih vrećica za trgovačku porabu otvorio, te je podupno prema zahtjevu uredio, time sam u stanju u najkraće vrijeme najveću količinu vrećica izraditi. Vrećice izrađuju se u svim veličinama i u svim bojama. Pošto je ovo u nas prvo i jedino domaće poduzeće ovakove vrste, nadamo se za stalno, da će mi gg. potrošači povjeriti svoje cijenjene narudbe, koje će u potpunom redu i naj-savjestnije izvršene biti.

Sa veleštovanjem

ANTE ZORIĆ ŠIBENIK.

Izključivo glavno predstavništvo, kamo valja upravit sve upite:

Kuća Gutenberg,

EMANUEL KRAUS.

Tehnički bureau Trst, via Cecilia, 18.

Zahtjevajte cjenik besplatno i bez poštarine. Dopisivanje hrvatski.

28.IV.10.

Najbolji namještaji snage

kao što: motori na plin (gas), benzin, žestu, kameno ulje, surovo ulje za obrtničke, poljodjel-ske i električne namještaje snage.

Namještaje na mrsavi plin (Sangamlage) prodaje

Draždjanska tvornica motora na plin

(A. G. Dresdener Gasmotoren-Fabrik: Moritz Hille, Dresden)

najveća specijalna tvornica srednje Evrope.

Hrvatska vjeresijska banka Podružnica Šibenik.

Dionička glavnica - - - - K 2,000.000

Pričuvna zaklada i pritičci K 180.000. CENTRALKA DUBROVNIK - - - Podružnica u SPLITU i ZADRU.

Bankovni odjel

prima uložke na knjižice u konto korentu u ček prometu; eskomptuje mjenice.

Obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrijednime. Devize se preuzimlju naj-kulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstva obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete

Mjenjačnica

kupuje i prodaje državne papire, razeteretnice, založnice, srečke, valute, kupone. Prodaja srečaka na obročno odplaćivanje. Osjeganje proti gubitku kod ždriebanja. Revi-zija srečaka i vrijednostnih papira besplatno. Unovčenje kupona bez odbitka.

Zalagaonica

daje zajmove na ručne zaloge, zlatne i srebrne predmete, drago kamenje i t. d. uz najkulantnije uvjete.

148-54

Važno za svakoga!

Gustav Marko

Trst

Centrala: Via Giulia br. 20.

Tekuci račun sa podružnicom Ljubljanske kreditne banke.

Veliko skladište stakala prostih, apaniranih i za ureds.

Veliki izbor predmeta za ljekarne, drogerije, porculansko i zemljano sudje, ocaikline, staklarije, svjetiljke itd.

Velike količice naročitih stvari u ocaiklini, porculani.

Cjene umjerene koje se ne boje utakmice.

Na zahtjev šalje se cienići badava.

Dopisivanje u hrvatskom jeziku.

Pomenuta tvrđka, jedina svoje vrsti u Trstu, preporučuje se svim našim trgovcima.

Podružnice: Via Barriera vecchia br. 33. Via Colonia br. 17. S. Giovanni di Guardiella br. 871.

Telefono br. 1930.

Podružnice: Via Giulia br. 33. Via Giulia br. 16. Via Acquedotto br. 65.

Telefono br. 1930.

26.II. 10.

Pozor! Kod podružnice za Trst, Jstru i Dalmaciju

ulica Galatti br. 14

Gospodarske sveze u Ljubljani

može se dobiti uz najpovoljnije cene i uvjete svakovrstnog dobrog i svježeg živeža, brašna najglasovitijih mlinova, te krumpira, za lja, graha i umjetnih gnojiva.

Tvrđka je od novog ljeta uvela šknt od 2%, na svu robu bez razlike, za fakture izplative kroz 30 dana, a to da olahkot' rgovcima knjigovodstvo.

Podupirati Gospodarsku svezu, patrioitična je dužnost svakog našeg trgovca. Cienići i uzorke šalje se badava na zahtiev.

Svoj svome!

Ravnatelj i vodja:

S. H. Škerl, Trst.

19.II. 10.